

מטעם 90 לפרשת מטות רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לע"נ ר' שמואל בן פרץ יצחק אחימן נלב"ע כ"ד בתמוז התשע"ד

איש **כִּי-יִדָּר נָדָר** (קדמא ואזלא) לידן (במדבר ל, ג)

רבי יוסף חיים מאסקאוויטש מבאר¹ על פי מאמר רז"ל במסכת נדרים (דף ח) "האומר אשכים ואשנה פרק זה, אשנה מסכת זו, נדר גדול נדר לאלקי ישראל", ומסיק הא קמ"ל דשרי אינש לזרוזי נפשיה².

וזוהו איש **כִּי-יִדָּר נָדָר** לה', **קדמא ואזלא**, היינו **שיקדים** ויזרז נפשו לקיים מצוות.

איש **כִּי-יִדָּר נָדָר לִידָן** (קדמא ואזלא רביעי) (במדבר ל, ג)

אם אדם נדר להיות נזיר, וכמה אנשים שמעו אותו ואמרו 'ואני' בזה אחר זה, כשכוונתם להתפיס את נדרם בנודר הראשון³, מובא בסוגיית הגמרא במסכת נזיר (כ עב-כא עא) שלדעת ריש לקיש רק שלשה שהספיקו לומר את דברם ב'תוך כדי דבור'⁴ מהנודר הראשון, נדרם חל.

לדעת רבי יהודה נשיאה גם אדם נוסף שינדור כך מיד אחרי ה'כדי דבור', נדרו חל. ע"כ.

ונרמז בטעמים: שתי השיטות נרמזות בטעמים: **כִּי-יִדָּר נָדָר לִידָן** (קדמא ואזלא רביעי). **קדם הראשון והולכים** אחריו עוד **ארבעה** כדעת רבי יהודה נשיאה, או **קדם הראשון והולכים** אחריו עוד שלשה, **ובסך הכל ארבעה שנדרו**, כדעת ריש לקיש.

שלום המאירי

איש **כִּי-יִדָּר נָדָר** (קדמא ואזלא, בפי הספרדים אזלא גרש) לידן (במדבר ל, ג)

במשנה⁵ נאמר: "המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובת אשה, רבי אליעזר אומר כשיגרשנה ידור הנאה, רבי יהושע אומר אינו צריך". בגמ' מבואר: רבי אליעזר סבר אדם עושה קינוניא על ההקדש ורבי יהושע סבר אין אדם עושה קינוניא על ההקדש.

רש"י מבאר: ידור הנאה - ידור שלא יחזירנה לעולם, דשמא משום ערמה מגרש לה שתגבה כתובתה מן ההקדש ויחזירנה. קינוניא - ערמה. (כלומר הנודר מתחרט על ההקדש, ורוצה לגרש את אשתו ששיעבוד כתובתה קדם להקדש, ואז יגבה מההקדש ויחזור וישאנה). ע"כ.

ונרמז בטעמים: איש **כִּי-יִדָּר נָדָר** (קדמא ואזלא, בפי הספרדים אזלא גרש) לידן, מי **שהקדים** ונדר להקדש, כשרוצה **לגרש** את אשתו, **יקדים** וינדור הנאה כדי שלא יוכל לגבות מההקדש.

שלום המאירי

¹ פני יוסף, רבי יוסף חיים מאסקאוויטש, אדמו"ר משאץ, ברוקלין תשס"ט, עמ' תלו.

² השמיענו שמותר לאדם לנדור כדי לזרז את עצמו.

³ ראה רבי מנחם המאירי, שהסוגיה עוסקת אמנם במי שלא פרשו את כוונתם, ומסקנתה שבסתם כל אחד מתפיס בקודמו ולא בראשון. אך אם פירשו כוונתם להתפיס בראשון, חלה התפסתם.

⁴ זמן אמירת המלים 'שלום עליך רבי', ובו יכולים שלשה לומר 'ואני'.

⁵ משנה ערכין ו, א בגמ' כג עא.

מטעם 90 לפרשת מטות
רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

איש כּי-יִדָּר נָדָר לַיָּדוּד (רביעי) (במדבר ל, ג)

רבי זלמן פּישר מבאר⁶ שהטעם לַיָּדוּד (רביעי) רומז שארבעה נדרים אינם חלים, כדברי המשנה (נדרים ג, א) "ארבעה נדרים התירו חכמים, נדרי זרוזין, נדרי הבאי, ונדרי שגגות, ונדרי אגסים"⁷.

אִישׁ כּי-יִדָּר נָדָר לַיָּדוּד (תלישא קטנה קדמא ואזלא רביעי) אֹ-הַשְּׁבַע שְׁבַעָה (מהפך פשטא) לְאֶסֶר אֶסֶר (מהפך פשטא) עַל-נִפְשׁוֹ (במדבר ל, ג)

רבי אברהם שטערן מבאר⁸: איתא במדרש כונן⁹ איש כי נדר לה', ה"ד (הדא דכתיב) כי גם לא ידע האדם את עתו פדגים וגו' (קהלת ט, יב) ועוד בפליאה מובא באמרי בינה ודמ"א¹⁰ על פסוק הנ"ל איש כי ידור נדר זשה"כ (דברי הימים א כט, טו) [כי גרים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשָׁבִים כָּל אֲבֹתֵינוּ] כַּל יְמֵינוּ: עַל הָאָרֶץ ע"כ.

ונ"ל דנגינה על הני תיבות אִישׁ כּי-יִדָּר נָדָר לַיָּדוּד תלישא קטנה קדמא ואזלא רביעי, ועל תיבות

אֹ-הַשְּׁבַע שְׁבַעָה הנגינה מהפך פשטא וכן על תיבות לְאֶסֶר אֶסֶר. וי"ל דרצה לומר כל זמן שהוא

איש בכחו ובגבורתו ואינו רק 'תלישא קטנה' רק מעט נתלשו מחייו בעולם הזה, ועוד לא חיי זמן מרובת ידר נדר לה', יקבל על עצמו לעבוד בוראו ולהזדרז לנדור לקיים את המצות, וקדמא ואזלא ולקדם וליזל להכין עצמו ארביעי שהעוה"ז נחלק לג' חלקים: ימי עליה, ימי עמידה ימי ירידה, ואחר המיתה בא הזמן הרביעי, ועל

זה יכין עצמו ולקדם וליזל עוד שהוא איש ואז הַשְּׁבַע שְׁבַעָה להפך פשטא הוא התאוות וכבר אז לְאֶסֶר

אֶסֶר למהפך פשטא לכבוש יצרו וטבעו הרע ולא ימתין עד ימי זקנותו לומר עוד היום וחיות גדול. על זה אמר

המדרש לא כן הוא כי לא ידע איש עתו כי חלילה פתאום נלכד כדגים ברשת המות דהלא ימינו כצל עלי ארץ, כמו בחצי היום ינטו צללי ערב, ואף שעוד היום גדול נראה בצל בנטינו שכבר עבר חצות, כן כל זמן שהוא נקרא איש בתקפו וגבורתו, ידאג על זה ויכין על זמן הרביעי אשר בא יבא לכל אדם.

⁶ טעמי המקרא בהלכה ובאגדה תשעא.

⁷ ומוסיפה הגמ' במסכת נדרים (דף כא עב): "אמר רב יהודה אמר רב אסי אין חכם רשאי להתיר אלא כעין ארבעה נדרים הללו".

⁸ כבוד שמים, רבי אברהם שטערן, גאלאנטא תרפז, עמ' רצב.

⁹ נקרא גם ברייתא דמעשה בראשית. המדרש קרוי על שם הפסוק במשלי בו הוא מתחיל: ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה".

¹⁰ דמשק אליעזר במדבר, רבי זוסמאן אליעזר סופר, פאקש תרמ"ה, מטות מסעי אותיות ד' ול"ו.